

Narodenie svätého Jána Krstiteľa

Náš cirkevný kalendár pripomína mnohé udalosti z kresťanských dejín: mučeníctva, ekumenické koncily, zázraky a dokonca aj zemetrasenia. Slávia sa však len tri narodenia: Bohorodičky (8. september), Krista (25. december) a svätého Jána Predchodcu (24. jún).

Nevieme, kde a kedy sa tento sviatok začal sláviť, ale spomína sa v spisoch východných i západných cirkevných otcov štvrtého a piateho storočia (svätí Ambróz, Augustín a Ján Zlatoústý). Najstaršia svätyňa Predchodcu v Ain-Kareme, domove jeho rodičov Zachariáša a Alžbety, bola zničená počas povstania Samaritánov v piatom storočí proti byzantskej nadvláde. V šiestom storočí francúzsky koncil v Agde (506) vyhlásil tento sviatok za „prikázaný sviatok“ – čo neprekvapuje, ak berieme do úvahy úctu, ktorú samotný Kristus prejavoval Jánovi (porov. Matúš 11, 11).

Predpovedané počatie Jána

Evanjeliový príbeh o Jánovom počatí a narodení, ktorý je biblickým základom tohto sviatku, sa nachádza v Lukášovi, 1. kapitola. Čítame, že Jánov otec Zachariáš bol kňazom „z Abiášovej kňazskej triedy“ (Lukáš 1, 5). Podľa vtedajšieho zvyku boli kňazi zapísaní do rôznych skupín alebo tried, ktoré sa striedali v službe v chráme po dobu dvoch týždňov. V evanjeliu sa píše, že keď Zachariáš obetoval v chráme kadidlo, zjavil sa mu archanjel Gabriel a oznámil mu, že Alžbeta, jeho manželka, mu porodí syna, ktorý má dostať meno Ján.

Zachariáš nechápal, ako je to možné, veď on aj jeho žena boli už v rokoch. Pre jeho neochotu uveriť povedal anjel Zachariášovi: „Ale onemieš a nebudeš môcť hovoriť až do dňa, keď sa toto stane, lebo si neuveril mojim slovám, ktoré sa splnia vo svojom čase“ (Lukáš 1, 20). A tak sa aj stalo.

Ján a Eliáš

Anjel hovorí Zachariášovi, že jeho syn pôjde pred Pánom „s Eliášovým duchom a mocou, aby obrátil srdcia otcov k deťom a neveriacich k múdrosti spravodlivých a pripravil Pánovi dokonalý ľud“ (Lukáš 1, 17).

V tomto prisľúbení nachádzame ozvenu nasledujúceho proroctva z Malachiáša, poslednej starozákonnej prorockej knihy. „Hľa, ja vám pošlem proroka Eliáša, skôr než príde Pánov deň, veľký a hrozný. A obráti srdce otcov k synom a srdce synov k ich otcom, aby som neprišiel a neudrel zem kliatbou“ (Mal 3, 23 – 24). V niektorých usporiadaniach Biblie sú to posledné slová Starého zákona, ktoré poukazujú na nadchádzajúci mesiášsky vek.

Veriaci Židia sa domnievali, že Eliáš príde pripraviť cestu Mesiášovi. Mnohí považovali Jána za „Eliáša“, naplnenie tohto proroctva, ktorý všetkým predpovedal príchod Krista. Ako povedal sám Pán o Jánovi: „A on sám – ak to chcete prijať – je Eliáš, ktorý má prísť“ (Mt 11, 14).

Narodil sa predchodca

Lukášovo evanjelium pokračuje rozprávaním o Predchodcovom narodení: „Alžbete nadišiel čas pôrodu a porodila syna. Keď jej susedia a príbuzní počuli, že jej Pán prejavil svoje veľké milosrdenstvo, radovali sa s ňou. Na ôsmy deň prišli chlapca obrezať a chceli mu dať meno Zachariáš po jeho otcovi. Ale jeho matka povedala: ‚Nie, bude sa volať Ján.‘ Povedali jej: ‚Veď v tvojom príbuzenstve sa nik takto nevolá.‘ Dali znak otcovi, ako ho chce nazvať on. Vypýtal si tabuľku a napísal: ‚Ján sa bude volať.‘ A všetci sa divili. Vtom sa mu rozviazali ústa a jazyk i prehovoril a velebil Boha“ (Lukáš 1, 57 – 64).

Augustín považoval Zachariášovu nemotu za symbol doby pred Kristom a odblokovanie nemoty považoval za obraz pomnutia tejto doby. „Odblokovanie Zachariášovho hlasu pri narodení Jána má rovnaký význam ako roztrhnutie chrámovej opony pri ukrižovaní Krista. Zachariášov jazyk sa uvoľnil, pretože sa narodil hlas... hlas volajúceho na púšti.“

Zachariášov chválospev

Evanjelium zaznamenáva ako Zachariášovu chválu Boha krásny hymnus, ktorý si našiel miesto v liturgii Východu i Západu. Tento hymnus, ktorému sa často dáva názov „Benedictus“ (podľa prvého slova jeho latinského prekladu), je z väčšej časti reťazou veršov zo žalmov a iných starozákonných textov. Oslavuje Boha za jeho veľkosť a za lásku, ktorú preukázal svojmu ľudu.

„Nech je zvelebený Pán, Boh Izraela, lebo navštívil a vykúpil svoj ľud a vzbudil nám mocného Spasiteľa z rodu Dávida, svojho služobníka, ako odpradávná hovoril ústami svojich svätých prorokov, že nás oslobodí od našich nepriateľov a z rúk všetkých, čo nás nenávidia. Preukázal milosrdenstvo našim otcom a pamätá na svoju svätú zmluvu, na prísahu, ktorou sa zaviazal nášmu otcovi Abrahámovi, že nás vyslobodí z rúk nepriateľov, aby sme mu bez strachu slúžili vo svätosti a spravodlivosti pred jeho tvárou po všetky dni nášho života“ (Lk 1, 68 – 75).

V tomto bode sa hymnus začína konkrétne odvolávať na Jána. Opisuje ho – s tým, čo niektorí nazývajú jasnosť spätného pohľadu – ako proroka, predchodcu a kazateľa pokánia. To sú, samozrejme, vlastnosti, ktoré evanjeliá pripisujú Jánovi počas jeho pôsobenia pri Jordáne.

„A ty, chlapček, budeš sa volať prorokom Najvyššieho: pôjdeš pred tvárou Pána, pripravíš mu cestu a poučíš jeho ľud o spáse, že mu náš Boh z hĺbky svojho milosrdenstva odpustí hriechy. Tak nás Vychádzajúci z výsosti navštívi a zažiarí tým, čo sedia vo tme a v tône smrti, a naše kroky upriami na cestu pokoja“ (Lk 1, 76 – 79).

V našej liturgii sa tento chválospev pridáva k chválospevu na Pannu Máriu pri deviatej óde utierne počas pôstnych období.

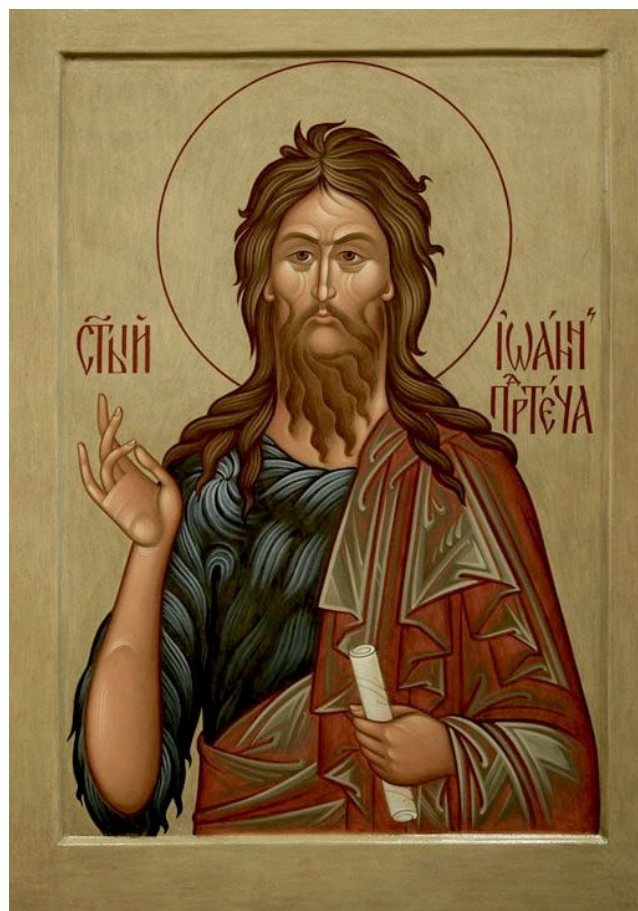
Ten z Východu

Slovo *anatole*, ktoré je vyššie preložené ako Východ, sa v našich hymnoch opakovane používa ako odkaz na Krista. Niekedy sa prekladá ako Úsvit, alebo ako Ten, ktorý vychádza. Počujeme ho vo vianočnom tropári („poznávať teba, Východ z výsosti“). V tropári „Izaiáš, plesaj“, ktorý sa spieva pri korunovaniach a vysviackach, sa toto slovo prekladá ako „Menuje sa Východ“.

Slovo *anatole* doslova znamená východ slnka a v širšom zmysle aj Východ (kde vychádza slnko). Invokuje obraz vychádzajúceho slnka, ktoré je obrazom Krista. On je úsvitom, východom slnka Božieho spásneho plánu pre nás. Tak ako východ slnka prináša prísľub nového dňa, zjavenie Krista prináša istotu, že Božie kráľovstvo je teraz blízko. Ako spievame vo vianočnom Exapostilarione: „Z výsosti prišiel náš Spasiteľ, vychádzajúce Slnko, ktoré zažiarilo z Východu.“ A Ján je zvestovateľom tohto vychádzajúceho Slnka.

Zdroj: <https://melkite.org/faith/nativity-of-st-john-the-baptist-june-24>

Preložil [o. Ján Krupa](#)

Liturgický program od 24.06.2024 do 07.07.2024

<i>Dá-tum</i>	<i>Čas</i>	<i>Program</i>	<i>Úmysel</i>	<i>Liturgický kalendár</i>
24.06 Po.	06:45 07:30 18:00 19:00	Utieraň Sv. liturgia csl. Sv. liturgia csl. Sv. liturgia rom.	ZBP r. Oľgy Falatkovej ZBP Márie Filičkovej Na úmysel darcu	NARODENIE ÚCTYHODNÉHO A SLÁVNEHO PÁNOVHO PROROKA, PREDCHODCU A KRSTITEĽA JÁNA. Myrovanie
25.06 Ut.	18:00 19:00	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia rom.	† z r. Hricovej 26 † Anna, Ľudovít	Svätá prepodobná mučenica Febrónia.
26.06 St.	06:45	Sv. liturgia csl.	† z r. Oľgy Falatkovej	Náš prepodobný otec Dávid zo Solúna.
27.06 Št	16:30	Sv. liturgia csl.	† Michal Figeľ (40 dňová)	Náš prepodobný otec Samson Pohostinný.
28.06 Pia.	-	-	-	Prenesenie pozostatkov svätých nezištníkov Kýra a Jána.
29.06 So	11:00	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Židovskej 237	SVÄTÍ, SLÁVNI A VŠECHVÁLNI NAJVYŠŠÍ APOŠTOLI PETER A PAVOL. Zbierka Petrov halier
30.06 Ne.	11:00 11:00	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia rom.	ZBP r. Šenitkovej 223 Na úmysel darcu	NEDEĽA 6. TÝŽDŇA PO PÄŤDESIATNICI 5. hlas
01.07 Po.	18:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Skaličanovej	Svätí nezištníci a divotvorcovia Kozma a Damián.
02.07 Ut.	18:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Filičkovej 191	Uloženie úctyhodného rúcha našej presvätej Vládkyne a Bohorodičky v Blachernách.
03.07 St.	18:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Trúchlej	Svätý mučeník Hyacint.
04.07 Št	18:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Tkáčovej 172	Náš otec svätý Andrej Jeruzalemčan, krét- sky arcibiskup.
05.07 Pia.	08:00 11:00	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia csl.	ZBP r. Šoltisovej 25 Šoltisa	Svätí apoštolom rovní Cyril a Metod, učitelia Slovanov.
06.07 So.	07:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Šenitkovej 243	Náš prepodobný otec Sisoés Veľký.
07.07 Ne.	09:00 11:00	Sv. liturgia csl. Sv. liturgia rom.	ZBP r. Kerpčárovej 133 Na úmysel darcu	NEDEĽA 7. TÝŽDŇA PO PÄŤDESIATNICI 6. hlas